

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sobota 24. aprila 1920.

Št. 93.

„Savez“ se želi pogajati.

Promet se polagoma obnavlja. — Podrobna poročila. — Subotiška ustaja zadušena.

Naše železnice.

Železnice so za narod ono, kar so za telo žile, po žilah se pretaka kri, po železnica blago in ljudje; kakor občuje del telesa z drugim delom potom žil, tako občuje en kraj z drugim potom železnic. Z iznajdbo parnih strojev in z uvedbo železnic je človeštvo silno napredovalo. Hitrost gospodarskega in kulturnega razvoja se je postotila, brez železnic bi bili danes še jako, jako daleč.

Železnice so prinesle vsemu človeštvu, kakor tudi posameznim narodom drugo, novo življenje, prinesle so mu nebroj udobnosti in blagostanja. Onemogočile so lakoto, ki je dušila v prejšnjih dobah one kraje, ki niso pridelali dovolj živil ter jih vsled težave transporta tudi od drugod niso mogli dobiti; razširila pa je tudi duševno obzorje posameznikov, celih narodov, vsega človeštva. Z lahkoto prepotuje danes človek vse najrazsežnejše pokrajine, dežele, države in cele dele sveta. V par urah se premakne iz domačega kraja v neizmerne daljave, o katerih so naši pradedi komaj slišali pripovedovati.

Čimveč železniških prog se nahaja na

ozemlju posameznega naroda, temveč ima prilike, da se dvigne narodnostno, kulturno in gospodarsko.

Če pomislimo in premislimo vse to, bo kar neverjetno zvenela čudna resnica, da za naš mali slovenski narod in deloma tudi za hrvatski in srbski, železnica do prevrata ni rodila blagoslova, ampak prokletsvo in sužnost, gospodarsko, kulturno in narodnostno. In vendar je to nepobitna resnica.

Kakor se po žilah, razven krvi, pretakajo lahko tudi nevarni, otrovni bacili, tako se je po naših železnicah pretakala z drugim tudi tuja kuga, ki je čimdalje bolj okuževala naše zdravo narodno telo. Železnice so pomeniale za naše narodno telo nevarne kužne proge, ki so ga križale in rezale čezinčez. Z železnico je prišlo v naša mesta, trge in vasi tuje železničarstvo, delavci in uradniki, z njimi njihove soproge in otroci, za njimi so se priselili obrtniki, trgovci in gostilničarji, vsi ti so potem skupno ustanovili potujočevalne šole in poprej čisti, zdravi slovenski kraji so postali okuženi s tujimi nemškimi elementi.

Ti tuji elementi so si znali zasigurati upliv nad domačini, ki so v svoji zaslepljenosti občudovali to tujo vzvišenost, to veliko

nemško gospodo ter še sami zahrepeneli po taki vzvišenosti. Da bi se zenačili z njimi so se naučili nemščine, uradnega jezika avstrijskih železnic ter se kmalu, ko so znali za silo lomiti ta »uradni« in »gospodski« jezik začeli sramovati svojega lastnega »kmeškega« jezika. Postali so janičarji, renegati. Zavednih Slovencev je bilo v krajih, ob železniških progah vedno manj; nemški most preko Špilja — Maribora — Pragerskega — Zidanega — mosta do Ljubljane in Trsta se je vedno bolj utrjeval. Drugi se je gradil čez Celovec — Josenice in Gorico, počez pa drugi manjši. Naše železnice so bile kakor verige, ki so vedno bolj tesno oklepale naš narod.

Z odkritim nemškim nacionalizmom pa bi ne bili nikoli dosegli tega, kar so dosegli, da se niso poslužili drugega, uspešnejšega sredstva — internacionalizma. Internacionalizem je bila tista vera s katerim so zaslužnjevali in janičarili naše nezavedne ljudi, kakor so jih zaslužnjevali in janičarili v sivem srednjem veku mogočni Franki s svetim križem. V levici križ, v desnici meč, so si pridobivali pradedi Nemcev nekoč naš narod, v levici rdečo zastavo internacionalne, v desnici zanjko, so si zavojevali naše duše v

George A. England:

Boj za življenje.

„Mladi mož,“ je rekel zdravnik sočutno, „težko mi je to reči, toda vaša situacija je jako resna. Imate jetiko in nephritis (vnetje obisti), vaš sistem je jako razmajan in v najboljšem slučaju boste živeli še dve leti.“ On je govoril jako odkrito.

Na ta način me je dobri zdravnik pred petnajstimi leti obsodil na smrt in jako značilno je, da sem baš tega zdravnika spremljal pred nekoliko časa k pogrebu. Vrtelo se mi je v glavi, ko sem odšel iz njegovega urada in se opotekal proti Central Parku (New York) kjer sem se zgrudil na neko klop. Tisto večerno uro, katero sem tam prebil v letu 1904, mi bo ostala za vedno v spominu kot najgrenkejša v mojem življenju.

Moj položaj je bil obupen — tako obupen, da mi je igral na obrazu nekaj blazen smeh. Denarja nisem imel, da bi mogel si žnjim pomagati. Pustiti bom moral dobro službo pri veliki zavarovalniški družbi. Moja žena mi je pravkar povedala, da je pričakovati pomnoženja družine. Moji sorodniki niso bili v stanu storiti najmanjše stvari za mene. Večje človeške misli si nisem mogel predstavljati kot je bila moja.

In vendar, ves čas je bila pot do zdravja in uspeha odprta, toda nisem je videl. Da sem končno to pot našel se je zahvaliti dejstvu, da sem moral storiti nekaj ali pa poginiti. Ko sem na koncu vsega obupa poskušal — je šlo. Zato pa pravim vsakemu, kateri je v nesreči: Ne obupati! Boj, boj do skrajnosti!

S svojo smrtno obsodbo sem se napotil domov in povedal ženi. Nikdar ne bom mogel pozabiti ure, ki je sledila. Tako velika je bila naša nesreča, da je ni mogoče opisati. In vendar nas ni strla. Odločili smo se za boj.

Svojo pozicijo sem pustil in s pomočjo male svote, katero mi je izplačala družba v obliki nekakega bonusa, sem se preselil na dom moje žene v gozdove države Maine. Razmere so bile neizrečeno primitivne, vendar glavno je bilo, da smo se rešili mesta. Lahko sem se sprehajal, dihal, živel dokler bi v tej strašni krizi ne našel česa, da bi se oprijel.

Denar, katerega sem imel je bil kmalu porabljen in izročeni smo bili na milost in nemilost revščini. Za ondoto klimo nismo imeli prave obleke. Moja žena je v oni zimi morala nositi neko mojo staro suknjo. Jas sem nosil vse kar sem mogel dobiti in v oni mali neznačni vasi sem bil podoben ptičjemu strašilu. Radi boleznimi sem bil preslaboten, da bi mogel izvršiti kakšno produktivno delo in vsakemu je

znano, s kakšnimi očmi gledajo krepki kmetje na slabotnega človeka.

Tako nisem imel nobenega opravila; vso zabavo za mojo ženo in za sebe, katero sem mogel najti je obstojala v temu, da sva se sanjala na nerodnih sanjah, katere sem naredil, da sem kje kuril stare drevesne šture, iskal smrekove smole ali pa se hodil vagati v bližnji mlin. To je bilo edino opravilo, s katerim sem si pomagal, da nisem popolnoma zblaznel.

Kljub vsemu temu sem imel hrane, da sem se boril proti tuberkulozi in čisti gorski zraku. Pustil sem si rasti brke in čutil sem polagoma, da se mi vrača telesna teža in moč.

Želja in upanje po življenju se je zopet začela porajati v meni.

V hiši nismo imeli niti enega centa denarja in tako smo v sredni zime pričakovali prihoda deteta v kraju kjer ni bilo na milje in milje okrog zdravnik in brez najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Pogovarjala sva se vsak dan z ženo in delala načrte kaj storiti, ali prišla nisva nikamor. Vsak dan smo imela priliko občutiti grenke Dantejeve besede:

„Noben kruh ni tako grenak kot oni, katerega poda usmiljenost.“

Ob koncu zime sem odšel v neko drvarsko kampo radi svojega šibkega zdravja, žena je pa ostala na farmi. Bil sem komaj

najnovejši dobi njihovi vedno enako zviti potomci. Njim samim ni bilo do internacijonalne, bila jim je samo dobrodošlo sredstvo, za zaslužnjevanje in zastrupljanje drugih, katere so potem zaslužnjene in preslepljene izrabili v svoje nacionalne namene.

Osvobojenje našega naroda, ustvarjenje naše svobodne države, Jugoslavije, je napravilo navidez temu konec, toda žalibog, samo navidez. Spočetka so oni nevarni zastrupljevalci molčali in čakali, kaj bo, bali so se, da bi naš narod z njimi ne obračunal ter jih poglaval čez mejo, kamor spadajo. Ko pa so uvideli, da je naš narod še vedno tako nezrel in naiven, kakor je bil nekoč, so zopet ponosno dvignili svoje glave ter pričeli nadaljevati svoje nekdanje delo.

Zopet se je dvignila nemška podjetnost, ki ji je vse na tem, da nam zopet uniči našo svobodo. Oni nekdanji nemški hujskači so postali sedaj komunisti, ker vejo, da ravno s komunizmom lahko največ dosežejo. Za njimi stoji ves nemški narod tam onkraj mej, za njimi stoje pa tudi po večini naši Nemci in nemčurji.

Sedanja železničarska stavka je po ogromni večini delo teh ljudi, delo nemških agentov, ki odedi v rdečo zastavo skušajo pripravljati teren novemu nemškemu prodiranju do Adrije.

Mnogo bistroumnih naših ljudi je svarilo vlado in druge merodajne oblasti, naj teh elementov ne tolerira, naj jih pošlje tja, kamor spadajo, toda vlada se za to ni zmenila, moralo je priti šele do sedanjega žalostnega konflikta, da je končno vendarle spoznala svojo poprejšnjo napako. Toda ni le dovolj, da jo je spoznala, mora jo tudi popraviti. Ves slovenski in jugoslovanski zavedni narod, oni narod, ki se je radi svojega prepričanja dal nekoč voditi križevu pot od postaje do postaje, ki se je pustil bičati, zasramovati in križati, ne da bi zatajil svoje prepričanje, zahteva danes da se to popravi. Naše železnice morajo postati ono, kar morajo biti narodu po svojem naravnem bistvu, širiteljice kulture in blagostanja, ne pa — zastrupljevalke. »Cmokavzar.«

Dnevne vesti.

Zadnja „Straža“ nas zopet napada, po svoji stari navadi, ter nas dolži, da simpatiziramo s stavkarji in komunisti. Kdor čita naš list, temu ni treba dokazovati, da to ni

en teden v gozdu, ko pride novica, da se moram takoj vrniti. Nekega nepozabnega dne sem se napotil po snegu skozi globok gozd na petindvajset milj dolgo pot v mrazu, ki je bil še pod ničlo, da sem dospel na plantažo. Z deželnim zdravnikom sem stal tam, da se boriva skupno za življenje žene in otroka. Silen vihar je nastal. Mraz je bil tako intenziven, da razbeljena peč ni mogla razgreti sobe. Okna so bila vsa okovana v ledu. Niti dovoljne posteljne oprave ni bilo in vendar po strašnem boju je dete dospelo.

Dnevi, ki so sledili temu so bili črni dnevi v moji zgodovini. Če jih primerjam s svojimi sedanjimi težavami je razlika kot med peklim in paradizem.

In ves ta čas je bila prilika odprta. Na eni strani sem vodil s svojim bivanjem v zdravem zraku zmagoviti boj proti svoji bolezn. Moč in zdravje se mi je počasi vračalo, toda denarja nismo imeli absolutno nobenega. Včasih nisem imel niti toliko, da bi si kupil znamko, če sem hotel kam pisati. A povrh vsega sem vedno slišal govoriti farmarje, da je študiranje neumnost

(Konec prih.)

res. Mi smo zavzeli napram stavkujočim jasno in odločno stališče, če pa pripisujemo vzrok sedanje stavke v prvi vrsti klerikalno-radikalni vladi, delamo isto, kar dela tudi vse drugo razsodno in narodno časopisje v Jugoslaviji. Da je ravno sedanja vlada v kratkih tednih kar sedi na ministrskih stolcih neprimerno poslabšala notranji in zunanji položaj naše države, to je resnica, katere »Straža« z vsem njenim zavijanjem ne more ovreči. Da je sedanja vlada s tem, da je uničila našo valuto v prvi vrsti kriva vsak dan bolj rastoče draginje, je znano že vsakemu političnemu otroku. Če bi tega ne bilo, bi komunisti ne bili dobili zaslonbe pri drugem železničarstvu. In da je ta stavka nastala v prvi vrsti tudi radi tega, ker sede v Beogradu na vladi klerikalci in radikalci, a pred vsem, da je železniški minister dr. Korošec, to je tudi znano. Na vse drugo pa se ne izplača odgovarjati.

Klerikalni denuncijanti. Prijatelj nam piše: Pred dnevi sem čital, da je neki kaplan Vesenjak skušal motiti demokratični shod v Ormožu. Prosim pojasnila, ali je to tisti duhovni gospod, ki je leta 1914 denunciral pri orožnikih in spravil v zapor zavedno slovensko familio na naši severni meji?

Stanovanjska komisija v Mariboru. Ko se je prilagodila ta komisija potom novega predsednika Brejčevi vladi, jo je pozdravila „Straža“ z napadom — seveda — na poslanca Voglarja. Čakali smo sedaj na njene objektivne čine in smo dočakali slučaj g. majorja Štefanovića. Temu gospodu je bilo nakazano stanovanje v hiši „Nemca“ Ogrizeka, kateri prezira državni jezik in v tem jeziku pisane odloke ter se poslužuje rajši francoščine. No, dejstvo je, da major Štefanović stanovanja še danes nima, notabene, odkazanega stanovanja, in da sabotira Nemec Ogrizek odločbo stanovanjske komisije, sklicujoč se na poverjenika za pravosodje (!) dr. Fona. Morda nam pojasni „Straža“ ta slučaj objektivnosti novega predsednika komisije. Zlasti smo radovedni na pojasnilo, kako vlogo ima v stvari zaščitnik naše pravice dr. Fon.

Kdo bi si mislil? Domnevalo se je, da le šolska mladina in druga otročad, ki ni dovolj podučena in nima še razvitega razuma, brezmišelnost trga cvetje po javnih nasadih, posebno v parku, ter tako napravi škodo. Kdor pa gre v mestni park, se usede za pol ure na kako klopi, ter opazuje pri in odhajajoče, in nato se zopet sprehaja, videl bo, da razmeroma malo otrok išče zabave v tem pokončevanju, pač pa si po večini odrasle, elegantno oblečene, izbirne gospodične ali celo gospe dovolijo za spremembo to ne duhovito šalo, da brezvestno trga cvetje, lomijo vejice, veje, drevesca itd. Pa ne, da bi jih vzpodbujala k temu želja, oklincati svoje domove z ugrabljenim cvetjem, kaj še! Iz gole kaprice slezajo roke po vsakem grmu, trga in lomijo zato, da isto potem razmetavajo po poteh. To je vandalizem, neodpustljiva brezvestnost, katera zasluži občutne kazni. Kako naj se deca privadi redu, če ji odrasli dajejo tak vzgled! Pozivljamo odgovorne organe, posebno pa policijo, katero se malokdaj vidi v parku, da posežejo vmes ter takemu pokončevanju mladih nasadov brezobzirno napravijo enkrat za vselej konec. Želeti bi bilo, da bi vsak obiskovalec parka opazoval in nadziral, in ako bi videl kakega trgati cvetje in lomiti dreve, dotičnika samolastno posvaril in osramotil, oziroma naznani pristojni oblasti, katera naj ga strogo kaznuje ter njegovo natančno ime javno razglasi. Učitelj.

K mariborski podružnici Jugoslovenske Matice je doslej pristopilo nad 500 članov in kot hvalevreden vzgled omenjamo, da so se prijavili za člane korporativno gg. častniki 45. peš. puka in poleg tega postali prvi dobrotvorni člani podružnice z vplačilom 1000 dinarjev. Na vojni realki se je vpisalo 139 članov, gg. oficirji, gojenci in podčastniki. G. Miha Legvart je nabral med uradniki in uslužbenci na kolodvorski pošti 50 članov, g. Ivan Kralj med policijskimi stražniki 60 članov, g. Petkovšek na vinarski šoli 47, g. Cejan Avgust na finančnem uradu 45, gsdč. Baranova med učiteljstvom 42, g. Novak Fr.

med obrtniki 14 članov. Gojenke gospodinjske šole so pristopile polnoštevilno in vplačale članarino za celo leto naprej. Več nabiralcev je po oddaji članarine vzelo pole nazaj, da nabirajo člane dalje, drugi pol še niso vrnili. Odbor podružnice J. M. prosi gospode in dame, ki imajo pole, naj se nožurijo z nabiranjem članov in po možnosti čimprej vrnejo seznam članov, da se dobi točen pregled članstva in uredi točno pobiranje članarine. Vabimo ponovno še vse zavedne Jugoslovane v Mariboru in okolici, da pristopijo k naši podružnici, ki naj bo prva po številu članstva v slovenski pokrajini širne naše Jugoslavije. Hvaležnost tlačenega in preganjanega našega naroda v zasedenem ozemlju bo vsem najlepše plačilo!

Stališče udruženja jugoslovenskih železničarjev. Udruženje jugoslovenskih železničarjev izjavlja, da ni ničesar storilo, da bi stopilo v sporazum s komunističnim »Savezom«. Udruženje sploh ni dobilo od komunističnega »Saveza« obvestila o namenu stavke ter ni bilo niti pozvano, da se ji pridruži. Člani udruženja so pripravljeni, da nadalje vršijo svojo dolžnost.

Predavanje prof. Stojića. V „Nar. domu“ je včeraj ob 18. uri imel predavanje gosp. Stojić iz Novega Sada, ki se je na potu iz Čehoslovaške ustavil v Mariboru. Dasi je bilo predavanje šele en dan preje naznanjeno, je naše občinstvo napolnilo malo dvorano do zadnjega kotla. Bilo je posebno mnogo šolske mladine, kar je nas posebno veselilo, ker je imela priliko slišati predavanje v lepi srbsčini. Pa tudi drugo občinstvo, ki je morebiti mislilo, da ne razume popolnoma srbsčine, se je prepričalo, da je to predsodek, kajti razumejo je predavanje do zadnje besede. Gosta je pozdravil dr. Lah, na to je prof. Stojić, ki je sedaj referent v ministertvu ljudske prosvete, predaval o tem, kako srbska nar. pesem popisuje ženo v rodbinskem življenju. Pri tem se je razgovoril tudi o raznih šegah in navadah v srbskem narodu. Svoje besede je pojasnjeval s citati iz Vukovih nar. pesmi. Ozrl se je na srbsko zgodovino in podal nam nekaj glavnih ženskih postav: majko kraljevića Marka, kneginjo Milico, majko Jugovičev in Kosovsko devojko. Iz preteklosti je prešel v sedanost in je ocenil delo srbske žene za vzgojo in troje glavnih pisateljic sedanje dobe, Milico Janković, Jeljo Dimitrijević in I. Sekulić. Na koncu je izrazil predavatelj svojo radost nad tem, da je v Mariboru toliko zanimanja za jugoslovansko kulturo. Predavanje, ki je trajalo poldrugo uro, je bilo prepleteno z lepimi mislimi o našem življenju in kulturi, tako da je nudilo poslušalcem lep užitek. Predsednica gospa Maistrova se je zahvalila predavatelju za lepe besede, občinstvo je izrazilo svojo zadovoljnost s ploskanjem, ki je bilo predavatelju dokaz priznanja.

V ponedeljek ob 18. (6.) zvečer predava prof. Ribarić v „Nar. domu“ o dubrovniški literaturi in o največjem jugoslov. pesniku Ivanu Gunduliću.

Darila. Pevskemu zboru »Glasbene matice« v Mariboru je daroval lastnik hotela pri »Zamorcu« g. Jančar povodom prepeljave zemskih ostankov sina iz Varaždina v Maribor K 500.—; g. Ivan Lovrec, vulgo stric iz Amerike, pa je daroval K 400.—Darovalcem najpristrčnejša hvala z željo, da bi naši več posnemovalcev.

Ustanovni občni zbor glavne podružnice Jugoslovenske Matice za Slovenijo v Ljubljani, ki je bil sklican na 25. t. m. v Ljubljano je vsled nastalih razmer odgođen do nadaljnjega. Kedaj se bo vršil se bo pravočasno javilo v časopisju.

Položaj na Reki. Na Reki se položaj vedno bolj zapleta. Vrše se neprestano stavke in ljudstvo zahteva odhod D' Annunzija ter proglašitev Reke za samostojno delavsko republiko. Italijani so radi tega jako vznemirjeni ter proglašajo vse gibanje za delo reških Jugoslovenov. Zanimivo je, da sedaj, ko jim ta trditev služi v gotove namene naenkrat priznavajo, da prebivajo na Reki tudi Jugoslovani, dočim so doslej to vedno tajili ter trdili da je Reka samo italijanska.

Ruška kočja pri Sv. Arehu na Pohorju se odpre dne 1. maja. Isti dan bode že vse pripravljeno za telesne potrebščine izletnikov.

Delavski potni listi za Rusijo. Vrhovni svet je odobril predlogo, da se delavskemu odposlanstvu izdajo potne listine za sovjetsko Rusijo.

Položaj v Novem Sadu. Stavka, ki je bila deloma proglašena je prenehala. Vse delavske organizacije so naročile članom, naj se vrnejo na delo. V mestu vlada popoln mir in red. Nekaj madžarskih komunistov so prijeli, nekaj pa pognali preko demarkacijske črte, na Madžarsko.

Odredbe bosanske vlade. Deželna vlada bosanska je prepovedala vse skupščine, shode in zabave, razen kinematografov, gledališč in koncertov. Vse gostilne in kavarne se morajo zapirati ob 10. uri zvečer.

Generalna stavka v Gradcu. Včeraj dopoldan so stopili vsi industrijski delavci v Gradcu v stavko. Na delu so ostali le oni delavci, ki delajo v obratih, ki so neobhodno potrebni za prehrano.

Zagrebski župan — komunist Delić suspendiran. Notranje ministrstvo je suspendiralo novoizvoljenega zagrebskega župana Delića, ta pa se temu ni pokoril. Ko je prišel k njemu od vlade imenovan komisar dr. Tončić ter zahteval, da mu izroči županske posle, se je uprl ter ni hotel zapustiti občinskega urada. Pozneje se je vrnil dr. Tončić s policijsko stražo, toda Delić je stanovalje zaklenil ter se pozivu naj odpre ni odval. Urad in stanovanje je zastražila policija.

Generalna stavka v Beogradu. Kljub proglasitvi splošne stavke so v Beogradu odprane trgovine in delavnice. Lastniki ne branijo nameščenim stavkati ter vodijo posle sami.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Čudne poročevalce ineta »Straža« in »Gospodar«. Prva piše o zaupnem sestanku prof. Voglarja prav obširno — svede se po svoji priložnosti navadi laže, ko piše o 20 prisotnih in o vsebini govora in ugovarjanju kmetov. Resnica v »Stražinem« poročilu je samo stavek, ko piše o žandarjih, ki so »slučajno« šli mimo in poslušali Voglarjevo pridigo. »Gospodarjev« dopisnik pa celo »Stražino« poročilo zanika in trdi, da sploh ničesar ni bilo. In klerikalni uredniki so gotovo mnenja, da bodo njihove ovčice obče verjele.

Borzno poročilo. Zagreb, 22. aprila. (Devize.) Berlin 270—275, Italija vezano 760—775, Pariz vezano 1100—1120, Praga 245—250, Švica vezano 3025—3075, Dunaj 69—70. Valute: dolarji 14 600—15.000, avstrijske krone 58—69, bolgarski levi žigosani 200—210, carski rublji—210, francoski franki 1110, napoleonidori 1 komad 575—580, nemške marke 265—270, romunski lei 280, švicarski franki 3000, italijanske lire 710—750, turške lire 1 komad v zlatu 600—610.

Razglas.

Ker se povodom začasno trajajoče stavke ogroža javni red in mir, se v smislu obstoječih zakonov po naročilu predsedništva deželne vlade za Slovenijo odreja:

1. Prepoveduje se vsako zbiranje ljudstva v večjih gručah po cesti in javnih prostorih;
2. Policijska ura je določena za gostilne, kavarne in vse ostale javne lokale za 21. uro (9. uro zvečer) in za gledališča, kinematografe in koncertne dvorane do 21. ure (9. ure);
3. Hišna vrata morajo biti brezizjemno ob 20. uri (8. uri zvečer) zaprta;
4. Po 22. uri (10. uri zvečer) ne sme biti nihče na cesti razun v službeni lastnosti odnosno brez dokazljive nujne potrebe.

Prestopki predstojajočih predpisov se bodo najstrožje kaznovali v smislu kaz. zak. in naredb.

Kr. policijski komisariat v Mariboru
dne 24. aprila 1920.

Dr. Senekovič l. r.

Kultura in umetnost.

K koncertu učiteljsčnikov. Koncert, ki ga je priredilo državno moško učiteljsko v Mariboru v korist »Dijaški kuhinji« je potekel vse-skozi zadovoljivo. Nastop zborov je bil svež in gotov, zato je spravil občinstvo kmalu v pravo razpoloženje. Med orkestralnimi točkami smo slišali nekaj skladb našega profesorja Berana. Skladbe očitujejo pristno umetniško čustvovanje, ki pride popolnoma do izraza v čistem muzikalno formalnem obdelavanju tem in v instrumentaciji. Teme so prikupljive, ponižne in lepe, mnogokrat pa tudi globoke in pretresujoče silne. Vse imajo gotov oseben značaj in tudi v veselih trenotkih ne moremo prezreti one mehke poteze, ki visi kakor lahek pajčolan sentimentalnosti nad skladbo, ki pa učinkuje dobrodejno, ker je skromen izraz topliega in dobrega srca. Posebno globok je učinek tedaj, ko se more melanholija neovirano v vseh svojih čustvenih odtenkih, kakor na elegičnih mestih družbe ali v temnih in mrkih točkah žalobne simfonije. Žalobna simfonija je bila vpletena v program v čast mornom umrlega ravnatelja H. Schreinerja. Skladba ima v splošnem obliko žalobne korračnice s polifoničnim obdelavanjem glasov. Teme glavnega dela (Es-moll) so mrke, melodika in ritem sta značilna. Trio (ges-dur) diha tihi mir resignacije. Zanimiv je solo kontrabasov, cellov in fagotov, kojega tema je razvit iz tria in privede nazaj do glavnega stavka, ki narašča v novi temni orkestralni krasoti. Skladba je porojena iz pravega čustvovajina in mogočna v učinku; tudi najtemnejše točke so uporabljene z opreznostjo in ne motijo preveč slušalca. Mojsrsko izrabljeni so misteriozno učinkujoči udarci tam-tam-a (gong) in kotlov. Da je obvladal velike tehnične težkoče simfonije v tako kratkem času, to dela vso čast orkestru. V Beranovi »Dunka« je povoljno učinkovalo nasprotje temne F-mol kantilene (angleški rog s spremljevanjem harfe) in prijazne mirne As-dur melodije (klarineti in fagoti). Tukaj kakor tudi v triju žalobne simfonije je sviral angl. rog g. Mašer (prejšnji profesor graškega konservatorija) izrazilo in s prijetno barvenostjo. Dvočakov 4. slov. ples je popolnoma zadovoljil. Glavna značilna motiva (prvi o oboč slovansko mehek, drugi svež in krepek) sta si stala tudi tu v lepem nasprotju. Ta ples spada k mirnejšim, ubranejšim. Tudi ostale, vseskozi dobre skladbe so dosegle svoj namen, vendar pa ni mogla priti Borodinova stepna skica, ki jo je orkester dobro podal in ki je na sebi krasno delo ter polno lepih momentov, do prave celotne veljave, ker je nudi program preveč in je bilo občinstvo na koncu že nekoliko utrujeno.

Kap. Albin Mlaker.

Zadnje vesti.

»Savez« se želi pogajati.

LDU Beograd, 23. aprila. Minister za socialno politiko dr. Gjuro Šurmin je posetil ministra za promet in mu sporočil, da je »Savez« saobračajnih i transportnih radnika i uslužbenika v Jugoslaviji zahteval od njega posredovanja v syrho pričetka pogajanj. Vsled tega je minister za socialno politiko prosil ministra za promet, naj mu izjavi s kakimi pogoji bi se mogla pričeti pogajanja in na kaki podlagi. Minister za promet je izjavil, da je potrebno, da se vsi železničarji in železniški uslužbenci takoj povrnejo na delo in čim bodo to storili, pristaja na to, da se prično pogajanja z delegati železničarjev o njihovih materijelnih zahtevah.

Položaj železničarske stavke.

LDU Ljubljana, 23. aprila. Uradno

se poroča: Promet po vseh progah državne

železnice v Sloveniji je vseskozi popolnoma vzpostavljen. Na vseh progah vozi po eden vlak v obeh smereh. Zmanjšani normalni promet se izvaja brez incidenta. — Južna železnica je danes zjutraj odpremila eden vlak v Maribor (dospel semkaj okrog 6. ure. Op. ur.) dva pa v Logatec. Iz Logatca sta prišla zjutraj dva tovorna vlaka z živili za Avstrijo. Število delavoljnih železničarjev narašča. V mnogih medpostajah, med temi na Jesenicah, so se javili na delo vseskozi vsi železniški uslužbenci. Železničarji, organizirani v narodni strokovni organizaciji in v Zvezi jugoslovenskih železničarjev so včeraj popoldne sklenili, da nastopijo danes zopet delo. Za 21. in 22. t. m. napovedana splošna stavka se je popolnoma izjalovila. Strokovna komisija socialne delavske organizacije pozivlje danes na novo, tridnevno splošno, protestno stavko od jutri, v soboto zjutraj do ponedeljka, 26. t. m. zvečer. Krščansko-socialne delavske organizacije so izjavile, da se ne pridružijo tej stavki. Vsi listi, razen komunističnih, obsojajo toliko od komunistov izzvano železničarsko stavko, kakor tudi nanovo napovedano splošno protestno stavko.

LDU Ljubljana, 24. aprila. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Iz Ljubljane so odšli danes vlaki na Jesenice, v Bujarce in v Kamnik. Iz Jesenic je odšel vlak proti Podbrdu, Trbižu, Bačam, Borovljam in Žihpolju. Iz Trebnjega vozi vlak proti Št. Janžu, iz Novega Mesta proti Straži. Vsi ti vlaki se zvečer vrnejo na postaje, odkoder so bili odpremljeni.

LDU Ljubljana, 24. aprila. »Slovenec« poroča iz Zagreba z dne 23. aprila: Danes so odšli vlaki v vseh smereh. Mnogo delavcev se je povrnilo na delo. Došlo ni do nobenih incidentov.

LDU Ljubljana, 24. apr. »Slovenec« poroča iz Beograda z dne 23. t. m. Generalna stavka je popolnoma prenehala. Danes so se vsi delavci vrnili na delo. More se reči, da se je poizkus, povzročiti večje zmešnjave, popolnoma ponesrečil.

LDU Sarajevo, 23. aprila. Položaj na progah železniškega ravnateljstva v Sarajevu z dne 22. aprila ob 18. uri: V teku današnjega dne so vozili v obeh smereh: Sarajevo-Bosanski Brod 6 vlakov, Sarajevo-Gruž 2 vlaka, Sarajevo-Zelenika 2 vlaka, Sarajevo-Vardište-Uvac 4 vlaki, Doboju-Tuzla 6 vlakov, Podlugovji-Varoš 4 vlaki, Bačva-Travnik 4 vlaki, Jajce-Dolni Vakuf 2 vlaka, Travnik-Dolni Vakuf 4 vlaki, torej skupaj 34 vlakov. V sarajevskih delavnicah se je delavstvo skoro polnoštevilno povrnilo. Istotako je skoro na vseh postajah postajno osebje na svojih mestih. Strojno osebje kurilnic Brod, Konjić, Mostar in Gruž še ni popolno. Na vseh progah vlada popoln red.

Subotiška ustaja zadušena.

LDU Subotica, 23. aprila. Včeraj je ves dan in vso noč vladal popoln red in mir. Civilna in vojaška oblast so popolnoma na višini svojega poklica v umerjenosti, humanosti in odločnosti. Mestno prebivalstvo od najvišjih do najnižjih sodeluje pri vduševanju vstaje. Predstavniki oblasti so izjavili zahvalo odločnemu zadržanju meščanstva.

LDU Subotica, 23. aprila. Aretirali so nekoliko desetoric voditeljev madžarskih upornikov. Preiskava, ki se vodi, kompromitira mnogo uglednih oseb iz vodilnih krogov v Budimpešti. Zasedaj se doznajajo med drugimi nastopna imena: Polkovnik Lehar, poslanik Szmerczanyi in minister Benitzky.

LDU Subotica, 23. aprila. Madžarski sprednji oddelki so neobičajno ojačeni. To se opaža zlasti na Reški in pri Sv. Mihaelu—Turčanu.

Dr. Lemež suspendiran.

LDU Ljubljana, 22. aprila. »Večerni list« poroča: Včeraj je o priliki demonstracije pred vladno palačo dr. Lemež z okna poverjenišva za socialno skrbstvo klical komunističnim ženskam: »Doli z vladol!« Radi tega je bil dr. Lemež, ki je uradnik pri deželni vladi, takoj suspendiran od službe in se je proti njemu uvedla disciplinarna preiskava.

Beograjska tipografska stavka.

LDU Beograd, 22. aprila. Z ozirom na trajajočo stavko tiskarniškega osebja prične v Beogradu izhajati, kot skupni list vseh uredništev »Beogradska štampa« po vzoru »Zagrebačkih novin« oziroma »Presse de Paris«.

Protipriprave proti Mađžarski.

LDU Beograd, 22. aprila. Z ozirom na ustajo z dne 19. t. m. v Subotici in na mađžarske vojaške priprave proti naši državi je kraljeva vlada odposlala včeraj brzajavna navodila naši misiji na mirovni konferenci in za stopnikom pri glavnih državah, da protestirajo proti neprijateljskemu nastopanju Mađžarske in izjavijo, da vidi kralj. vlada vsled tega za držanja Mađžarske ogroženo našo državo, vsled česar bo prisiljena, z oboroženo silo odbiti vsak napad sovražne vojske, ki se zbira ob naši meji.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V soboto 24.: »Moč teme«. Ab. B—38.

V nedeljo 25.: »Protekcija«. Izven abon.

V torek 27.: »Španska muha«. Ab. A—37.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Inserati v našem listu imajo največji uspeh!

Prodám!**Mala oznanila.**

Zamenjam sobo, lepo meblirana v Frankopanski ulici (Franjožefova cesta) na desnem bregu Drave, za enako v sredini mesta. Ponudbe pod »I. nadstr. št. 288« na upravištvo »Maribor. delavca«.

Prevzetje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente à 20 K.

Se priporočam najtopleje

258

Hinko Kosič, restavrater.

Svoji k svojim!**Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru**

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.

Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

1 rodbinsko hišo z večjim vrtom na meji mesta Maribor;
2 vili v mestu;
18.000 m² stavbnega prostora v mestu po K 35—;
1 posestvo — hiša, gospodarsko poslopje, 6 oratov polja in gozda — v mariborski okolici.

Vpraša se naj pri zemljišni posredovalnici K. TROHA, Maribor, Aleksandrova cesta 30, ki zajedno naznanja, da preseli svojo pisarno s 1. majem t. l.

v Slovensko ulico št. 2

(prej Grajsko ulico).

285 3—2

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsako množino

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. MARIBOR.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Slomšekov trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Ceniki zastoj!

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških voz. Pojasnila v pisarni Pristanišna ulica 2.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravištvo »Mariborskega delavca«.

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.